

**MULIGHEDSKATALOG
TIL
KOMMENDE
HELHEDSPLAN FOR
KONGEÅEN**

WSP

HELHEDSPLAN FOR KONGEÅEN AKTØRINDDRAGELSE ESBJERG, VEJEN OG KOLDING KOMMUNER

PROJEKTNUMMER.: 1322100242
DATO: 24-02-2023
RÅDGIVER: WSP DANMARK
PROJEKTLEDER: MARTIN VESTER
KVALITETSSIKRET AF: MIRIAM JENSEN
GODKENDT AF: MARTIN VESTER

WSP DANMARK A/S

WSP.COM

INDHOLD

1. BAGGRUND FOR MULIGHEDSKATALOG	4
2. ANVENDT METODE	4
3. DEN SAMLEDE AKTØRINDDRAGELSESPROCES	5
4. SET-UP FOR DEN AFSLUTTENDE TEMADAG	6
5. MULIGHEDSKATALOGETS INDHOLD	8
Vision	9
Handlemuligheder	10
Hovedtematikker	11
Fælles fremtidige forpligtelser	14
6. ANBEFALINGER TIL DET VIDERE ARBEJDE	15
7. BILLEDER OG FIGURER	17
8. BILAG	18

1. BAGGRUND FOR MULIGHEDSKATALOG

I regi af en tværkommunal helhedsplan for Kongeåen har der siden februar 2022 været en aktiv inddragelsesproces af de lokale aktører omkring åen og deres interesser koblet til åen og det omkringliggende ålandskab. Som del af inddragelsesprocessen har der været afholdt tre workshops om Kongeåen, som løb af stablen i løbet af maj og juni. Til de tre workshops deltog en bred repræsentation af relevante aktører på tværs af kommunale skel med interesse for åen og ålandskabet. De tre workshops har dannet grundlag for en afsluttende temadag afholdt i august, hvor både lokale aktører fra workshop-forløbet og Kongeåkomitéen deltog aktivt. WSP har været rådgiver i forbindelse med helhedsplanen for Kongeåen og har stået for planlægning og facilitering af den samlede borgerinddragelsesproces.

I forbindelse med de tre workshops arbejdede de lokale aktører på tværs af hinandens forskellige interesser med henblik på at identificere meeværdiskabende idéer og muligheder på tværs. Aktørernes fælles arbejde tager form af tre idékataloger, som blev udarbejdet i tre forskellige arbejdsgrupper med repræsentation af de forskellige interesser knyttet til ålandskabet. En overordnet opsamling og de tre idékataloger fra det samlede workshop-forløb kan læses på Kongeåkomitéens hjemmeside: <https://www.esbjerg.dk/energi-og-miljoe/vand/vandloeb-og-soeer/naturprojekter/kongea-komiteen/overordnet-opsamling-paa-workshops-om-kongeaen>.

Idékataloger fra de tre workshops var med til at danne rammen for en afsluttende temadag i august, hvor de lokale aktører i fællesskab med Kongeåkomitéens medlemmer skulle udarbejde et fælles aftalegrundlag i form af et mulighedskatalog til det videre arbejde med helhedsplanen. Det overordnede mål med mulighedskataloget var at nå en bred enighed om, hvad en helhedsplan for Kongeåen skal indeholde, og hvordan det bliver fulgt til dørs. Mere om den afsluttende temadag følger i afsnit 4. En beskrivelse af mulighedskatalogets indhold og de elementer, aktørerne og Kongeåkomitéen i fællesskab har peget på til en helhedsplan, er uddybet i afsnit 5 på side 8.

2. ANVENDT METODE

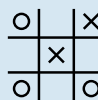
Aktørinddragelsen har været bygget på principper fra Mutual Gains Approach (MGA), en international forhandlingsmetode, hvis kernefokus er at tænke på tværs af de lokale aktører via deres interesser - og ikke deres positioner. Dét at tænke på tværs af interesser muliggør en langt mere åben, idérig arbejdsproces og åbner således for løsninger med merværdi. Et fokus på interesser har været med til at øge den gensidige forståelse for de forskellige perspektiver på åen, og det har været med til at synliggøre vigtigheden af en tværgående dialog, hvilket mulighedskataloget også stræber efter at afspejle. Metoden bygger grundlæggende på fem essenser:

Fokus på interesser, ikke positioner

Skab merværdi (gøre kagen større)

Kend din BATNA (Best Alternative to Negotiated Agreement)

Skab bæredygtige relationer og tillid

Fælles fakta-søgning

I inddragelsesprocessen har der særligt været arbejdet ud fra essens 1, 2 og 5. Disse essenser har desuden været toneangivende for essens 4, fordi arbejdet med de tre andre essenser bidrager positivt til skabelsen af bæredygtige relationer.

3. DEN SAMLEDE AKTØRINDDRAGELSESPROCES

Følgende afsnit giver et overblik over den samlede aktørinddragelsesproces fra start til slut. Som det fremgår af nedenstående oversigt har den samlede proces været både undersøgende, iterativ og samarbejdsorienteret. Intern forberedelse og dialog lagde fundamentet for en større interviewrunde med lokale aktører omkring åen. Interviewundersøgelsen var med til at give en grundig afdækning af de centrale aktørperspektiver på åen og de omkringliggende arealer. Interviewundersøgelsen skabte dernæst grobund for et længere workshop-forløb præget af et samarbejde mellem lokale aktører, kommuner og forsyninger. De perspektiver og resultater, der i fællesskab blev udfoldet til de forskellige workshops blev herefter udgangspunktet for at afholde en afsluttende temadag. Den samlede inddragelsesproces er her skitseret for også at vise de forskellige procestrin, der har været undervejs. Processen har forskellige lag, som bygger videre på hinanden, og som alle er led i at bane vejen for et endeligt mulighedskatalog. Figur 1 viser konkret de forskellige trin og milepæle, der er nået løbende.

Figur 1: Tidsoversigt over proces og løbende milepæle

4. SET-UP FOR DEN AFSLUTTENDE TEMADAG

Som nævnt tog det endelige mulighedskatalog form til den afsluttende temadag. Dette afsnit giver en kort beskrivelse af, hvordan temadagen var sat sammen. Dagen var inddelt i tre overordnede dele, som står uddybet nedenfor:

1) Opsamling

Første del handlede om at lave en opsamling af de forskellige tematikker, aktørinddragelsen har omfattet gennem hele processen fra februar til august. WSP gav derfor indledningsvist en mundtlig opsamling af 1) de indledende interviewundersøgelser, 2) workshops og 3) de supplerende, tekniske undersøgelser. Det er værd at nævne, at de supplerende, tekniske undersøgelser har været i gang sideløbende med inddragelsesprocessen. Disse vil ikke blive uddybet i dette katalog, men vil følge som separat afrapportering til brug i arbejdet med helhedsplanen.

2) Præsentation af idékataloger fra workshops

Anden del af temadagen tog afsæt i at præsentere de tre idékataloger fra workshop-forløbet. Én repræsentant fra hver af de tre arbejdsgrupper præsenterede enkeltvis idékatalogerne i plenum. Herefter diskuterede de lokale aktører sammen med Kongeåkomitéen videre i fire inddelte grupper. Her skulle de igen tænke på tværs af de tre idékataloger, identificere synergier og flette idéer sammen på tværs.

3) Udarbejdelse af et mulighedskatalog

I sidste del præsenterede grupperne deres fælles arbejde (se bilag), som skabte grundlag for en diskussion i plenum om at udarbejde et samlet mulighedskatalog. Det blev gjort ved fælles at gå igennem gruppernes nedslagspunkter og enigheder og notere de tematikker, de blev enige om i fællesskab. Der var fokus på at lade alle komme til orde og få alle til at spejle sig i og nikke til de fælles tematikker, der blev noteret. Det fælles mulighedskatalog, der kom ud af denne proces, udfoldes fra afsnit 5.

5. MULIGHEDSKATALOGETS INDHOLD

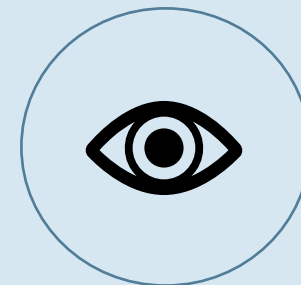
Mulighedskataloget skal betragtes som de muligheder og indsatsområder, der er udpeget for at skabe størst lokal værdi omkring potentielle tekniske klimatilpasningsløsninger.

- Mulighedskataloget er et produkt af et tværgående, lokalt blik på ålandskabet. Det åbne ålandskab omfatter forskellige anvendelsesmuligheder og interesser for forskellige aktører, og netop derfor er det afgørende at tænke på tværs af disse for at skabe merværdi i klimatilpasningen og undgå unødigt tab af værdier.
- Mulighedskataloget fungerer som en fælles rettesnor i det videre arbejde med helhedsplanen, så der sikres velfungerende synergier og multifunktionelle tiltag med lokal genklang.
- Mulighedskataloget fungerer som inspirationskatalog til det videre arbejde. Det betyder, at det samtidig skaber et solidt grundlag for at bygge videre på idéer og mulige tiltag - uden at det erstatter de eksisterende perspektiver og værdier.
- Mulighedskataloget er at betragte som et fælles aftalegrundlag på tværs af lokale aktører, kommuner og forsyninger. Det vil sige, at alle aktører har nikked til, at kataloget udgør grundlaget for at arbejde ud fra og videre med i en udarbejdelse af helhedsplanen.

Afsluttende er det værd at understrege, at mulighedskataloget ikke skal læses som erstatning for alt det resterende arbejde, der er lagt i den samlede inddragelsesproces frem til den afsluttende temadag. Alle løbende resultater komplementerer hinanden og kan bruges aktivt i arbejdet med helhedsplanen.

Højre kolonne giver et hurtigt overblik over de fire centrale fokuspunkter, der er blevet udspecificeret i fællesskab. De er hver især uddybet i de kommende afsnit.

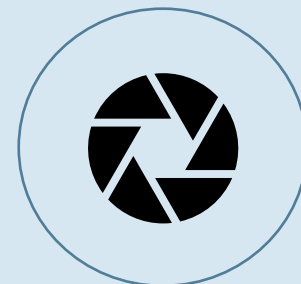
VISION

HANDLE- MULIGHEDER

HOVED- TEMATIKKER

FÆLLES FORPLIGTELSER

VISION

EN KOORDINERET INDSATS FOR EN MULTIFUNKTIONEL Å

Visionen forsøger grundlæggende, både billedligt og verbalt, at indkapsle de mål, ønsker og interesser, der efterstræbes for fremtidens Kongeå. Den fungerer som fælles retning - både for Kongeåkomitéens videre arbejde med helhedsplane og for alle de lokale aktører, som forvalter og bruger ålandskabet aktivt.

I arbejdet med en fælles vision for fremtidens Kongeå blev der fremsat to overordnede ønsker til arbejdet med en helhedsplan. Særligt påpegede aktørerne, at helhedsplanen skal afspejle:

1. En koordineret indsats.
2. Et multifunktionelt syn på åen, som skal være en aktiv og altdominerende overvejelse i den videre plan for at udarbejde en helhedsplan.

Det blev nævnt blandt aktørerne, at en koordineret indsats særligt refererer til et fortsat konstruktivt samarbejde på tværs af kommuner, forsyninger og lokale aktører (lodsejere, aktive brugere, natur- og miljøorganisationer, kulturinstitutioner m.fl.). Det lå desuden aktørerne meget på sinde, at et tværgående samarbejde i arbejdet med helhedsplanen skal være domineret af lokalt medejerskab og gennemsigtighed i arbejds- og beslutningsprocesserne.

En koordineret indsats og det multifunktionelle aspekt går tæt hånd i hånd. Det blev nemlig gjort klart blandt aktørerne, at en koordineret indsats er katalysator for, at flere multifunktionelle tiltag omkring åen kan realiseres: "Vi bliver nødt til at tænke multifunktionelt i alt, hvad vi gør omkring åen, hvis vi gerne vil fremme lokal udvikling og skabe merværdi. Og hvis det skal lykkes, må vi også hele tiden koordinere og samtænke på tværs af kommuner og lokale borgere, deres interesser og behov (deltager fra inddragelsesproces)."

"Der ligger et ansvar hos Kongeåkomitéen at få undersøgt videre, hvad de konkrete muligheder er, men det skal stadig ske i dialog med os. I vores gruppe drøftede vi bl.a., om man kunne nedsætte en større følgegruppe i fællesskab"
(deltager fra inddragelsesproces).

"Noget, som den her inddragelse og forløbet med de forskellige workshops har bekræftet mig i er, at processen har været vigtig. For den har sat skub i det her vigtige samarbejde og en dialog. Der er et lokalt fundament at bygge videre på"
(deltager fra inddragelsesproces).

HANDLE- MULIGHEDER

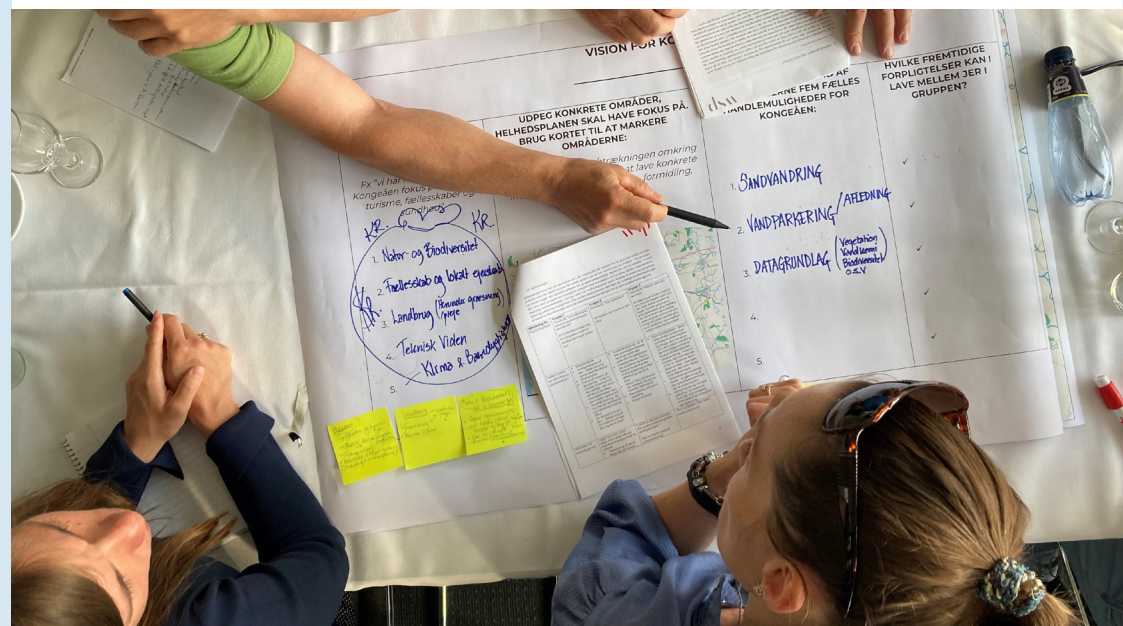

1.
Screening af mulige projekter inden for jordfordeling, lavbund, vand (herunder muligheder for vandparkering), sandhåndtering og biodiversitet
2.
Skabe et bedre datagrundlag inden for spildevand, vandkemi, biodiversitet og indtægter
3.
Mere konkret plan for forretningsudvikling og branding af området
4.
Fælles koordinationsgrundlag i ét regulativ
5.
Spildevand: udarbejdelse af en udledningsstrategi

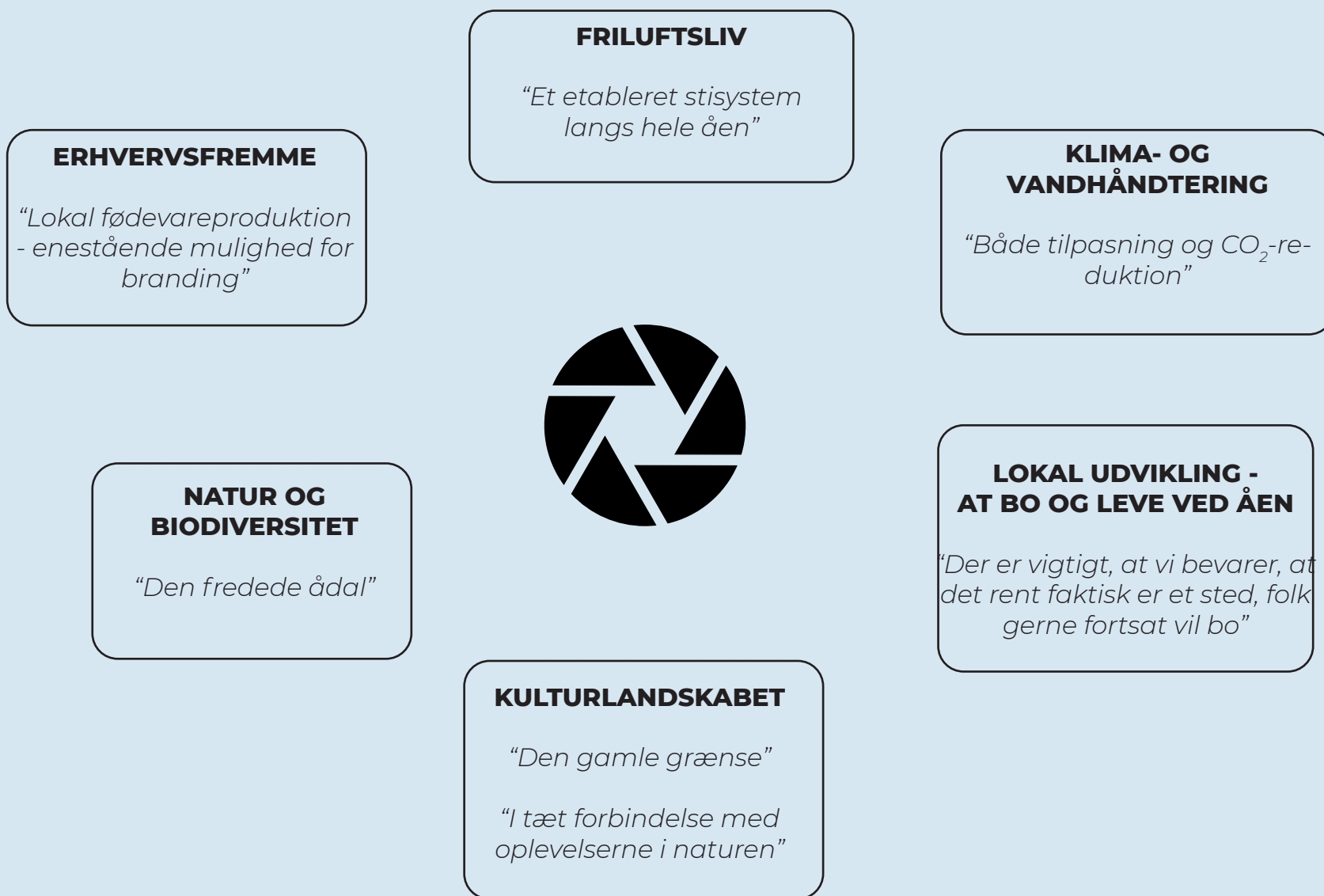
Handlemuligheder har til hensigt at fremsætte en række konkrete tiltag til det videre arbejde med helhedsplanen. Handlemulighederne forsøger at supplere visionen ved at belyse mere konkrete, ønskede tiltag til en udarbejdelse af helhedsplanen.

De fem udpegede handlemuligheder er udspecificeret i venstre spalte. Den ene del af handlemulighederne peger på det manglende datagrundlag, som aktørerne efterspørger, at Kongeåkomitéen handler aktivt på at arbejde med i regi af helhedsplanen. Særligt refererer disse handlemuligheder til mere teknisk viden om åen og de omkringliggende arealer, der virker mangelfuld i forhold til fremtidig forvaltning og arealanvendelse. I forlængelse af dette efterspørger aktørerne et større overblik over finansiering i regi af helhedsplanen - hvilke projekter og tiltag er mulige at igangsætte og realisere i et økonomisk perspektiv? Med klarhed over det finansielle aspekt vil det ifølge aktørerne lægge op til endnu en videre dialog om fælles prioriteter og muligheder i forbindelse med indsatsområder i vandløbsområdet.

Den anden del af handlemulighederne tager udgangspunkt i nogle mere konkretiserede forslag til det videre arbejde med helhedsplanen. Disse omfatter konkrete ønsker om 1) at udarbejde et fælles regulativ for Kongeåen og 2) at udarbejde en udledningsstrategi på tværs af forsyningerne.

HOVEDTEMATIKKER

Figur 2: Hovedtematikker

Hovedtematikker blev identificeret i fællesskab til den afsluttende temadag. De seks udpegede hovedtematikker skal læses som de særligt vigtige kvaliteter, aktørerne forbinder med Kongeålandskabet, og som de ønsker et øget fokus på i arbejdet med helhedsplanen. Nedenfor er det muligt at læse uddybende om tematikkerne og dynamikkerne på tværs af disse. Hovedtematikkerne giver nemlig anledning til at tænke i forskellige dynamikker og mulige synergiprojekter i forbindelse med klimatilpasning af åen. Yderligere er tematikkerne også med til at sikre, at tiltag ét sted ikke bliver benspænd for projekter eller initiativer et andet sted.

Erhvervsfremme

Aktørerne har udtrykt et stærkt ønske om at bygge videre på det lokale erhvervsliv omkring åen, herunder har særligt den lokale fødevarerproduktion været omtalt. Aktørerne har særligt slået ned på det lokale erhverv som drivkraft til at tiltrække nye beboere, iværksættere og turister til området. Samtidig er udviklingsinitiativer inden for det lokale erhverv også et led i den generelle, lokale udvikling og i at holde fast i de nuværende beboere. I diskussionen om erhvervsfremme blev der konkret foreslået nye brandingsinitiativer og rekreative fællesskabsprojekter omkring det lokale erhverv. Her ville det være relevant at inddrage de centrale turismeaktører på tværs af åen i denne udvikling.

Kulturlandskabet

Kongeålandskabet bærer en unik kulturhistorie, som aktørerne er særligt bevidste om, og som de ønsker at bevare. Det kulturhistoriske perspektiv er i særdeleshed relateret til de mange stiforbindelser omkring åen, som er viklet ind i landskabets kulturhistoriske fortællinger. Heriblandt har grænse- og kongeåstien været særligt fremtrædende eksempler. Dét er fortællinger, der skal følge landskabets fremtidige forvaltning og brug. En anden belyst del af kulturlandskabet er de bevaringsværdige og fwerdede bygningsværker og møller, som kan få betydning for fremtidig arealvendelse. Kulturlandskabet blev knyttet tæt til ålandskabets brug som attraktivt sted for oplevelser, læring, friluftsliv og rekreativt brug. Det blev også påpeget, at området omkring åen bliver brugt flittigt til friluftsliv, som kan tænkes sammen med øget læring om og formidling af de kulturhistoriske værdier.

Lokal udvikling - at bo og leve ved åen

Ålandskabet er et levested for mennesker og danner rammen for et lokalt liv. Derfor har aktørerne også haft øget fokus på ålandskabet som et sted, hvor lokalbeboere fortsat ønsker at bo og leve. I arbejdet med helhedsplanen skal der tages hensyn til, at fremtidige projekter og arealanvendelse harmonerer med et sundt lokalsamfund. En god pointe var også, at et sundt lokalsamfund kan også have positiv effekt på tiltrækningen af nye tilflyttere, så der ikke sker en affolkning i de små byer langs åen. Lokal udvikling blev koblet til dét at have adgang til natur, kulturhistorie og rekreativ anvendelse, samtidig med, at der skal findes den rette balance mellem benyttelse og beskyttelse af disse værdier i landskabet. Fokus på tætheden til byer langs åen blev påpeget som mulighed for at give dem et løft og en herlighedsværdi. Det ville være til gavn for både lokalfolk og turister gennem klimatilpasningstiltag med rekreativ merværdi.

Natur og biodiversitet

Aktørerne har også haft peget på de unikke naturværdier, som Kongeålandskabet er kendetegnet ved. Natur og biodiversitet har været et centralt diskussionstema løbende gennem hele processen. Tematikken henviser også til den førnævnte balance mellem benyttelse og beskyttelse. Benyttelsen via ønsket om rekreativ anvendelse og herlighedsværdi. Beskyttelsen via ønsket om at passe på naturen, åens økologiske tilstand samt dyre- og plantelivet, hvor nogle arter er særligt truet.

Friluftsliv

Som tidligere nævnt ytrede aktørerne også ønsket om et velfungerende friluftsliv omkring åen. Særligt refererede de her til stierne langs og omkring åen, som bruges flittigt af vandrere og friluftsfolk fra både nær og fjern. Friluftsliv blev særligt koblet til områdets stisystemer, som også kan indgå i multifunktionelle tiltag. Konkret har der været efterspurgt, at Kongeåstien bliver udvidet til at være et samlet, etableret stisystem fra den ene ende til den anden ende af åløbet. Det vil give muligheder for nye initiativer i landskabet omkring den udvidede del af stien i Kolding Kommune.

Klima- og vandhåndtering

På tværs af alle aktører har der været et øget fokus på en stillingtagen til og håndtering af de aktuelle klimaproblematikker, der præger ålandskabet. Aktørerne har her refereret til både klimatilpasning, særligt håndtering af de stigende vandmængder, og reduktionen af CO₂. Dette har ikke desto mindre været et diskussionstema af mere kompleks karakter. Ifølge aktørerne foreligger der nemlig ikke et solidt nok vandteknisk grundlag for kvalificeret at udpege kapacitetsmuligheder i ålandskabet. Der har været bred enighed om, at denne manglende tydelighed skal tages op via en screening af mulige indsatser. Til den afsluttende temadag var der ikke desto mindre fælles afstemning af, at tiltag som for eksempel multifunktionel jordfordeling og lavbundsprojekter er væsentlige at undersøge mulighederne i at realisere. Disse former for indsatser ville også muliggøre en kombination af flere tiltag, hvor de andre tematikker ville kunne tænkes ind heri.

Andre tematikker

Selvom de seks ovennævnte hovedtematikker er identificeret i fællesskab, er det stadig værd at understrege, at andre tematikker også var bragt i spil til den afsluttende temadag. Heriblandt blev særligt følgende tematikker identificeret:

- **Landbrugets rolle i fremtiden**
Hvilke muligheder er der for ekstensiv græsning og pleje?
- **Vigtigheden af at tænke bæredygtighed ind i helhedsplanen**
Hvordan sikrer vi at arbejde videre med Kongeåen som et samlet økosystem?
- **Finansiering**
Hvilke klimatilpasningsløsninger kan lade sig gøre i et økonomisk perspektiv?

Hvilke økonomiske midler er det muligt at søge til klimatilpasningsindsatsen?

FÆLLES FORPLIGTELSE FOR FREMTIDEN

1.

VEDVARENDE DIALOG OG LOKAL FORANKRING
(RESPEKT FOR HINANDENS PERSPEKTIVER)

2.

AT TÆNKE DET MULTIFUNKTIONELLE IND I ALLE TILTAG

3.

FÅ OVERBLIK OVER UDLEDNING
(JF. UDLEDNINGSSTRATEGI)

4.

MERE VIDEN OM SANDVANDRING
(KONGEÅKOMITÉENS ANSVARSOPGAVE)

Ud fra visionen, handlemuligheder og hovedtematikker, forpligtede alle aktørerne sig herefter på nogle fremtidige aftaler. Der er altså tale om en række forpligtelser, som både lokale aktører og Kongeåkomitéen har nikket til.

De fire fælles forpligtelser (se venstre kolonne) har særligt karakter af at være handlingsorienterede aftaler. Her falder forpligtelse 3 og 4 i særdeleshed i øjnene, da de begge peger på en aktiv handlen. Specifikt udpeger de en udarbejdelse af en fælles udledningsstrategi og dét at skabe et bedre vidensgrundlag relateret til åens sandproblematik. Samtidig udfolder forpligtelsene også, at aktiv handlen skal ske med et vedvarende blik for det multifunktionelle og i samspil med de lokale aktører. De fælles forpligtelser er i tråd med visionen beskrevet på side 8, som også øger fokus på, at fremtidens Kongeå skal være multifunktionel. Derfor skal fremtidige løsninger og indsatsområder omkring åen således afspejle det tværgående samspil mellem aktører, handlinger og hovedtematikker.

6. ANBEFALINGER TIL DET VIDERE ARBEJDE

Ud fra den samlede inddragelsesproces og mulighedskataloget har WSP udpeget en række anbefalinger til, hvordan samarbejdet og dialogen på tværs af aktører og deres forskellige interesser koblet til ålandskabet fortsat styrkes i det videre arbejde med helhedsplanen. Anbefalingerne bygger først og fremmest på nogle overordnede problematikker, der er værd at have for øje i det videre arbejde, så der fortsat sikres lokal forankring og bæredygtige relationer på tværs. Derudover skal anbefalingerne også læses som nogle konkrete bud på mulige indsatser i en videre borgerinddragelsesproces og dialog på tværs relateret til helhedsplanen og fremtidens Kongeå.

1. Relationer

I en videre dialog på tværs er det værd at have blik for, hvilke relationer der er, hvordan de kan forbedres, og hvordan de kan bidrage konstruktivt til samarbejdet om helhedsplanen. Relationer henviser både til de samarbejder og konflikter, der er på tværs af interesser og kommunale skel. Inddragelsesprocessen som baggrund for helhedsplan har vidnet om en høj samarbejdsvillighed, og en fortsat dialog på tværs er af højeste prioritet blandt de lokale aktører. Det har været særligt omtalt blandt aktørerne, at et fokus på at pleje de tværgående relationer skal spille en central rolle i udarbejdelsen af helhedsplanen. Herunder udspecificeres en række konkrete bud på, hvordan man kan arbejde med aktiv borgerinddragelse og prøve kræfter med nye initiativer, der sikrer det lokale ejerskab.

1.1 Lokale dialoggrupper

De mange lokale ildsjæle med interesse for Kongeålandskabet er i daglig kontakt med åen og de omkringliggende arealer. Og netop derfor samler de også på en bred viden om åens dynamikker og problematikker, som ville kunne bruges konstruktivt til arbejdet med klimatilpasningsindsatser omkring åen. Ved at nedsætte nogle lokale dialoggrupper, for eksempel enten strækningbaseret eller på tværs af kommuneskel, er der mulighed for løbende at få input, idéer og forslag til tiltag, der kan fremme merværdi i helhedsplanlægningen.

Grupperne ville også kunne bruges til fælles fakta-søgning fremadrettet (se afsnit 2 om anvendt metode).

1.2 Strækningsworkshops

I forbindelse med en nødvendig screening af mulige indsatser omkring åen, er en mulighed yderligere at afholde workshops, som zoomer ind på de forskellige strækninger langs åen. Ikke desto mindre er det stadig vigtigt i et sådan tilfælde at forstå åen som helhed og sikre sig, at mulige indsatser ét sted skaber positiv effekt inden for den overordnede helhedsplanlægning. At føre en mere fokuseret dialog om enkelte strækninger ville kunne sætte skub i en endnu flere konkrete forslag til helhedsplanen.

1.3 Tænk nye aktører ind

Ved at fastholde en opmærksomhed på relationer og nuværende samarbejder giver det også anledning til at overveje løbende, hvilke nye aktører der kan tænkes ind i en videre inddragelsesproces. Dét at tænke nye aktører ind kan give nye perspektiver på en problematik og herved nuancere den fælles forståelsesramme. Eksempelvis har aktørerne efterspurgt input fra turismeaktører, der har tilknytning til ålandskabet og kendskab til turismen i ålandskabet. Her er det dog værd at nævne, at relevante turismeaktører har været inviteret til at deltage i den nuværende inddragelsesproces, men har desværre ikke deltaget grundet manglende svar. Nye, lokale blikke på åen i den videre helhedsplanlægning er med til at tilføre arbejdet mere værdifuld viden og nye perspektiver, som er mulige at bringe i spil.

2. Fakta

Hvordan forstår vi fakta hver især, og hvordan bliver vi enige om fakta? I en videre dialog på tværs er det altid værd at være opmærksom på, hvilke fakta der tales om og efterspørges. I forbindelse med de forskellige workshops har aktørerne arbejdet med fakta fundet i fællesskab. Dette har dels været med til at øge den fælles forståelse for ålandskabet. Men det har dels også givet en fælles forståelse for, hvad aktørerne ikke ved nok om i forhold til ålandskabet. Som nævnt har aktørerne efterspurgt et bedre vandteknisk vidensgrundlag til helhedsplanen. Nogle af de særligt fremtrædende problematikker, som aktørerne anbefaler at få lavet uddybende undersøgelser af i det videre arbejde, har været de følgende:

- **Sandvandring:** Hvor kommer den samlede mængde sand egentlig fra? Hvordan håndteres den problematik bedst muligt fremadrettet?
- **Åens vandkemi:** Hvad indeholder vandet af næringsstoffer og miljøfremmede stoffer?
- **Scenarier til sluseløsning:** Hvilke muligheder er der ift. slusen? Hvordan kan disse kombineres med en eventuel vandparkering længere opstrøms åsystemet?
- **Vandhåndtering:** Hvor på de å-nære arealer er der plads til at invitere vandet ind?

I et videre samarbejde på tværs er det således en god idé hele tiden at søge det fælles grundlag for fakta og viden for at undgå miskommunikation. Her kan eksempelvis lokale dialoggrupper også være konstruktivt bidrag til at fastholde et fælles udgangspunkt i helhedsplanlægningen.

3. Rammer

Hvilke rammer har indflydelse på det videre samarbejde og fremtidens Kongeå? I regi af helhedsplanen kan det være nødvendigt at have for øje, hvilke rammer der påvirker mulighederne for både samarbejdet og fremtidige løsninger. Blandt aktørerne har det som eksempel været bredt udtalt, at et fælles vandløbsregulativ for hele åsystemet er at foretrække i en helhedsplanlægning, hvor der afsøges synergier og tværgående løsningsmuligheder. En fælles retning giver bedre forudsætninger for et fælles ståsted at arbejde ud fra. For at undgå miskommunikation fremadrettet kan det derfor være et gennemgående fokuspunkt for processen at tage stilling til, hvordan rammerne påvirker samarbejdet på tværs og de løsningsmuligheder, der er i arbejdet med helhedsplanen.

4. Tid

Det er WSP's erfaring fra inddragelsesprocessen, at det kan være svært at konkretisere en fælles fremtid set i et tidsmæssigt perspektiv. For hvornår er fremtiden? Er det om 5, 20 eller 50 år? Eller taler vi om en fremtid, når helhedsplanen er færdigt udarbejdet? I det videre samarbejde på tværs kan det derfor være en aktuell problematik at have sig for øje. Det tidlige perspektiv kan skrive sig ind i forskellige forståelser af landskabet, og derfor er det nødvendigt med løbende dialog og samarbejde med lokale aktører.

5. Mulige projekter

Der har været en klar og bred forståelse af, at klimatilpasning kræver plads i ålandskabet, og at flere og flere arealer derfor skal forvaltes på nye måder. Der har blandt aktørerne været positive og konstruktive drøftelser af vigtige tiltag som særligt multifunktionel jordfordeling og klima-lavbundsprojekter. I regi af helhedsplanen er det oplagt og nødvendigt at kigge ind i muligheder knyttet til sådanne tiltag.

Afrunding

Anbefalingerne hænger sammen og komplementerer hinanden på kryds og tværs. Det er ligeledes væsentligt at understrege, at listen over anbefalinger ikke skal læses som en udtømmende liste. Der er fortsat mulighed for at bygge videre på de ovennævnte anbefalinger. Forhåbentlig kan anbefalingerne bruges både som inspirationskilde til at føre en videre dialog på tværs af aktører i Kongeålandskabet.

BILLEDER

Side 1 (forside): Kongeåen helt tæt på vandet

Side 6: Billeder fra afsluttende temadag (første billede fra præsentation af idékatalog/andet billede fra gruppearbejde)

Side 7: Dronebillede af Kongeåen ved Frihedsbroen

Side 10: Gruppearbejde fra temadag

Side 13: Vilslev og Jedsted Enge med Vilslev kirke i baggrund

Side 14: Gruppearbejde fra temadag

FIGURER

Figur 1: Tidsoversigt over proces og løbende milepæle

Figur 2: Hovedtematikker

BILAG

	Gruppe 1	Gruppe 2	Gruppe 3	Gruppe 4
Hovedtematikker	<ul style="list-style-type: none"> • Klimatilpasning – sikkerhed (diger), vand- og sandhåndtering, tillædning og tilbageholdelse af vand • Næringsstoffer – kemi, miljøfremmede stoffer, spildevand, landbrug, N&P • Natur og biodiversitet • Friluftsliv • Erhvervs- og forretningsudvikling 	<ul style="list-style-type: none"> • Natur og biodiversitet • Fællesskab og lokalt ejerskab – plads til alle, tilgængelighed, branding og markedsføring • Landbrug – ekstensiv græsning og pleje, muligheder for finansiering, teknisk viden • Teknisk viden • Klima og bæredygtighed 	<ul style="list-style-type: none"> • Vandhåndtering • Håndtering af sand • Friluftsliv (fremme udvikling og fastholde de lokale) • Natur & biodiversitet • Kulturarv 	<ul style="list-style-type: none"> • Vandparkering • Udledningsstrategi • Viden om sandvandring
Handlemuligheder	<ul style="list-style-type: none"> • Scenarieregning til området vest for Gredstedbro • Fælles retningslinjer for vandhåndtering – helhedsstærkning • Sammenfatning af tilgængelige spildevandsdata • Screening af mulige projekter af de tilskudsordninger, der er i dag (lavbund, vand, kemi, natur, græsning, erhverv, friluftsliv) • Udvikle en fælles forretningside – markedsføring og branding af Kongeådalen 	<ul style="list-style-type: none"> • Sandvandring – en problematik, som skal løses • Vandparkering (afledning/håndtering) – mulighed for nye habitatområder? • Datagrundlag – vegetation, vandkemi, biodiversitet m.fl. • Jordfordeling • Naturpleje • Branding 	<ul style="list-style-type: none"> • Kigge på alternativ løsning til sluse og vandparkering i Kolding Kommune • Langsigtet, fysisk planlægning – byudvikling, stier, p-pladser • Langsigtet plan i forhold til havvandsstigning (tag Kystdirektoratet med) • Organisering af lokale interessenter • Fælles udviklingsorganisation 	<ul style="list-style-type: none"> • Jordfordeling • Udtagning af landbrugsjord • Fælles regulativ for hele Kongeåen

	Gruppe 1	Gruppe 2	Gruppe 3	Gruppe 4
Konkrete områder	"Området nedstrøms Gredstedbro er indsatsområde".	Ingen konkrete områder er udpeget.	"Området syd for Gredstedbro"	"Der ligger et indsatsområde konkret fra Gredstedbro til slusen" "Generelt ser vi vandparkering op igennem åsystemet som vigtigt. Desuden er der også udledninger som vigtigt indsatsområde, som har en betydning for vandkvaliteten. Det er dog svært at være mere konkret om dette opstrøms Gredstedbro."
Fælles forpligtelser	<ul style="list-style-type: none"> • Gensidig inddragelse og dialog – inviter og deltag • At udarbejde ét fælles regulativ for hele Kongeåen • Respekt for hinandens perspektiver 	<ul style="list-style-type: none"> • Fortsat dialog og inddragelse 	<ul style="list-style-type: none"> • Sikre lokal forankring • Sikre en god biodiversitet • De ansvarlige myndigheder driver det fremadrettet • Bibeholde kulturlandskabet • Videreudvikling af lokale fødevarer 	<ul style="list-style-type: none"> • Interessentinddragelse og lokal forankring af nye tiltag • Kongeåkomitéen undersøger årsagen til sandvandring i Kongeåen • Kommunerne og forsyningerne afdækker udledningerne • Vi sigter efter multifunktionelle tiltag